

Sinclairsholm minimerar jordbearbetning och

maximerar fröodling

Tung på frö. Johannes Barnekow har 50 hektar timotej och 20 hektar rödklöver år 2020 på Sinclairsholm i nordöstra Skåne. Dessutom testar han under året en mindre odling av westerwoldiskt rajgräs.
Foto: Johan Barnekow

Öster om Hässleholm i norra Skåne ligger Sinclairsholms Gods i en bygd mellan skog och slätt. Här driver familjen Barnekow ett jord- och skogsbruk med flera ben att stå på. Jordbearbetningen är sparsam, men i fröodlingen är det full gas.

Text: Erik Moll, SFO **Foto:** Jens Blomquist, Svensk Frötidning

Sinclairsholm i nordöstra Skåne har flera produktionsinriktningar där den största är försäljning av slitdelar till lantbrukare, följt av skogsproduktion med egen förädling på gårdens sågverk. Jordbruket består av 270 hektar odlad mark samt en julgransodling på 17 hektar. Hela verksamheten bedrivs som ett familjeföretag där pappa Johan tar största ansvaret för försäljning av slitdelar och skogsproduktion med tillhörande sågverk. Sonen Johannes sköter växtodlingen.

Minskad jordbearbetning

Historiskt bearbetades jorden traditionellt med plögen som bas. Inte minst potatisodlingen krävde en rejäl luckring inför sättnings. Men kalla mojordar med inslag av moränkullar gjorde bearbetningen dyr i form av mantimmar och dieselåtgång. För några år sedan övergick därför driften till minimerad jordbearbetning.

– Just nu är det trendigt, men för vår del var valet enkelt med billigare bearbetning, jämnare uppkomst och färre

traktortimmar, konstaterar Johannes.

På Sinclairsholms 270 hektar finns en traktor som används årligen 600 timmar. Med traditionell bearbetning låg man på ungefär det dubbla med två dragare. Strategin är att bara en person ska kunna sköta växtodlingen ensam, men naturligtvis är det tacksamt med lite hjälp ibland för Johannes.

Funkar utan fanatism

När det gäller minimerad jordbearbetning kör Johannes så mycket som det behövs, men inte mer.

– Jag är inte fanatisk när det gäller minimerad jordbearbetning, men vill kapa kostnader och ser att det fungerar hos oss, berättar Johannes.

Han har lärt sig att de kalla jordarna kräver något mer bearbetning är vad som är praxis för dem som tillämpar

s.k. Conservation Agriculture. Man behöver få in mer värme i jorden. Normalt bearbetas därför på våren oftast två gången på cirka 2-4 cm med cirka 1 veckas mellanrum.

Timotej framför potatis

Mindre jordbearbetning möjliggörs genom beslutet 2016 att avveckla stärkelsepotatisodlingen. Johannes ville göra driften mer rationell och samtidigt satsa kraftfullt på de grödor som lämpar sig väl, och framförallt som ger bäst ekonomi. Konsekvensen blev att timotej valdes framför stärkelsepotatis. Varje gröda måste kunna bära sina kostnader. Lönsamheten har varit god i timotej med höga och jämna skördar i ett spann på 600–1100 kilo per hektar med en snittskörd på 850 kilo. Men senare års pris-sänkningar minskar gapet rejält mellan råg och vete jämfört med timotej.

– Vi behöver en prishöjning för att det långsiktigt ska vara intressant med timotejfrö, slår Johannes fast.

Ångrar inte frövägen

Fröodling har bedrivits på gården i cirka 20 år. Först ut av vallfrögrödorna var timotej som har en given plats i växtföljden, och på senare år har också rödklöver kommit till.

– Vi har vattenhållande och kalla jordar som lämpar sig för vallodling, och därför föddes idén till vallfröodling. Det

” Jag är inte fanatisk när det gäller minimerad jordbearbetning, men vill kapa kostnader och ser att det fungerar hos oss.”

valet är inget vi ångrar, berättar Johannes.

För skörd 2020 odlas 50 hektar timotej och 20 hektar rödklöver. Ett tillskott det senaste året är den i Sverige lite ovanliga vallfrögrödan westerwoldiskt rajgräs.

– Jag ser odlingen 2020 som lite av ett test!

Fördelen med westerwoldiskt rajgräs är kort omloppstid eftersom arten är 1-årig. Man sår på våren och tröskar på hösten. Lättare att klämma in i växtföljden och kortare startsträcka.

Rödklöver bättre netto

Den flexibiliteten behövs på Sinclairsholm där växtföljden är relativt fri, men timotej dikterar villkoren med långa omloppstider och bästa totalekonomi. Efter vallfrö prioriteras höstsådd stråsäd i form av råg och vete. Däremellan försöker man få in raps när det passar.

– Höstraps har fungerat bra hos oss, men rödklöver ger ett högre odlingsnetto. Vi har tagit fina klöverskördar och förfruktsvärdet är i en klass för sig, framhåller Johannes.

Utmaningar väntar framöver p.g.a. att Reglone försviner. Säkerligen kommer man att sköta nedvissningen i form av strängläggning med Shelburnsträngläggaren som Johannes idag använder i timotejodlingen. Alternativt är att hyra in en Butterflyhuggare.

– Jag följer försöken och hoppas odlarföreningen kan hitta något kemiskt alternativ till Reglone. Det vore det bästa, menar Johannes.

Output kräver input

Tyngsta vallfrögrödan är alltså timotej.

– Vi har lärt oss en sak: för output krävs input. Att snåla fungerar inte i vår odling, meddelar Johannes.

Generellt satsar man på att höja markvärdena med naturgödsel i form av svinflyt och med mineralgödsel via precisionsodling.

– Rätt mängd på rätt plats i rätt tid gör skillnad, inte minst när det gäller kalium eftersom vi har låga värden, men med

Lovprisad P-myllare. De kalla, kapillära och P-fattiga jordarna på Sinclairsholm har svarat kraftigt på radmyllning av NPK, och Johannes Barnekow lovprisar sin SeedHawk som radmyllar en gödselrad vid sidan av varje utsädesrad.

Sinclairsholms timotejodling

Insåningsåret

- Svinflyt på våren inför sådd.
- Eventuellt kalisalt med styrfil före sådd.
- Sådd av havre med Väderstad Seed-Hawk på 25 cm.
- Insådd av timotej på 25 cm med förskjutning 12,5 cm i sidled.
- Kombimyllning av NPK med havren – P-myllning viktig på Sinclairsholms kalla jord.
- Ogräsbekämpning ofta inget problem – men det gäller att städa ordentligt.
- Höstgödsling med svinflyt kompletterat med någon N-produkt.
- Viktigt att tillgodose grödan med makro- och mikronäring inför växtsäsong.

Fröåret

- Gödsling 60 kg N + 60 kg N i april – 1:a körningen görs med exempelvis NPK 21-3-10.
- N-gödsling för hög skörd och samtidigt god stråstyrka.
- Eventuellt kompletterande ogräsbekämpning.
- Stråförkortning med 0,4 liter + 0,4 liter Moddus kombinerat i 1:a behandling med Cycocel.
- Kombineras ofta med svampbehandling och insekticid mot timotejflugan – dock ingen insekticid i förstaårsvall.
- Strängläggning med inhyrd maskin – spillet blir klart högre vid tröskning av timotej på rot.
- Var noga med att hitta rätt dag för strängläggning – det ska släppa från axet vid slag i handen, men inte mer.
- Tröskning med Pickupbord – betalar sig snabbare än man tror.

Med Pickup. Sinclairsholms John Deere-tröska har Pickupbord när timotejen tröskas. Det är inte ett måste, men ett avsevärt plus på ojämna jordar anser Johannes. Investeringen betalar sig ganska kvickt.

stora variationer inom fälten.

Han har en känsla av att vi i Sverige gödslar för lite med makro- och mikronäringsämnen till vallfrö. En generell rekommendation är att tillföra P och K som till stråsäd, men Johannes tror inte att det räcker. Därför hade nya försök varit intressant anser han.

Havre ger ljus

Insådden av både klöver- och timotejvallfrö sker i en 2-stegsraket med start i havre. Insådd i värkorn fungerar också, men ofta blir insådden för kraftig. Havre ger lagom mycket konkurrens och ljusnedsläpp till insådden.

Före havresådd sprids normalt svinflyt och jorden bearbetas med syfte att bruka in värme och skapa finjord intill fröet. Sådd av havre sker på 25 cm, och inför sådd av vallfrö förskjuts sådraget 12,5 cm i sidled. På detta sättet skapas optimala betingelser för vallfrögrödan att kunna

etablera sig. Normal utsädesmängd är 150 kilo havre och 4–5 kilo timotejfrö.

P-myllning en framgång

Om kaliumtalen är alltför låga tillförs kalisalt via en styrfil före sådd, och i samband med havresådden radmyllas NPK. Sinclairsholms kalla jordar kräver snabb tillgång till fosfor, och P-myllning i samband med sådd en framgångssaga.

– Jag ser en otrolig skillnad sedan vi startade med radmyllning. Här lovprisar jag min SeedHawk som har en gödselbill för varje utsädesbill och fungerar perfekt. Det borgar för precisionsplacering av fosfor, understryker Johannes.

Oftast lyckas etableringen väl, och ogräshanteringen löses smidigt i insådden. Väl framme på hösten efter havretröskning tillförs NPK via svinflyt eller mineralgödsel. Flytgödsel är tacksamt att använda till frövallarna med god utnyttjandegrad och låg risk för läckage.

– Vi tillför gärna ofta, men låga mängder varje gång. Så mycket som behövs, men inte mer!

Både gas och broms

Under fröåret är N-gödsling och tillväxtreglering de viktigaste åtgärderna. På gården har en klar linje arbetats fram som säger att N-gödsling krävs i riklig mängd för att skapa en hög skörd. I grunden tillämpas strategin med 60+60 N per hektar, vilket visat sig fungera väl i tre års svenska timotej försök. För att samtidigt säkerställa att grödan står upp under den kritiska pollineringsperioden läggs rejält med omsorg kring tillväxtreglering – tidpunkt, preparat och dos.

– Jag vill alltid tillväxtreglera två gånger, annars fungerar det inte. Men lägger jag mindre kväve ser vi direkt att skörden minskar, sammanfattar Johannes strategin att både gasa och bromsa.

Moddus används i princip i maxdosering 0,8 l/ha. Första behandlingen som utförs strax före begynnande stråskjutning innehåller under senare år även Cycocel p.g.a. begränsningen för Moddusdoseringen på totalt 0,8 liter per hektar. Den senare behandlingen utförs när flaggbladet är utvecklat före axgång. Inte sällan kombineras den tidigare behandlingen med bekämpning mot timotejflugan och den senare med en fungicid.

Skördemomentet

När Sinclairsholm började odla timotej tröskade man på rot, och slapp kostnaden för strängläggning.

– Men efter att ha provat strängläggning är det i princip det enda alternativet, deklarerar Johannes.

Han hyr in en 14-fots Shelburnhugare (självgående strängläggare) och kör

Frö i stället för knöl. Timotej gav bättre netto än stärkelsepotatisen, så Johannes Barnekow valde frövägen i stället för knölvägen.

själv i det viktiga moment där timing är avgörande.

– Säkerställ att du har tillgång till strängläggare när det är dags, eftersom sen strängläggning kostar mer än vad man tror i spill, och för tidigt kostar skörd, råder han.

Tröskning sker ofta 1 vecka efter strängläggning. I och med strängläggningen kom intresset för Pickupbord.

– Det är inte ett måste, men en stor fördel på mina varierande jordar. Pickupbord betalar sig fortare än man tror, avslutar Johannes Barnekow. ●

Sinclairsholms Gods

Godset grundlades i början på 1600-talet av det danska riksrådet Anders Sinclair. År 1620 bytte han till sig den prästgård som kom att bli platsen för uppförandet av slottet, som enligt inskriptionen ovanför dörren stod färdigt 1626. Anders Sinclair hann dock aldrig se huset färdigt då han avled 1625 och hans son Kristian Sinclair tog över.

Godset kom sedan att tillhöra Jochum Beck på Torup, Jörgen Marsvin, landshövding Håkan Nilsson Skytte, inom vars släkt det stannade till 1808. Det ägdes sedan av släkten Gyllenkrook, men via friherrinnan Eva Barnekow, född Gyllenkrook, kom godset till familjen Barnekow som idag äger och driver godset.

Verksamheterna på gården består av jordbruk, uthyrning av svinstallar, odling av julgranar, skogsproduktion med förädling i eget sågverk och försäljning av slitdelar till lantbrukare. Källa: www.sinclairsholm.se och Wikipedia